

LA SENYERA FEDERAL

Porta-veu de la Joventut Republicana Federal

Any II

REDACCIÓ: August, 14, baixos
ADMINISTRACIÓ: Plassa Olózaga, 10, ent.
No responem dels articles firmats.

Tarragona 23 de Febrer 1908

Preus de subscripció

Catalunya y Nacions ibèriques, trimestre. 1.50 pts.
Estranger..... 2.00 »

Nom. 21

LA EDUCACIÓ LAICA

Escola de 1.ª Ensenyansa

Robolledo, 4 baixos

Ensenyansa científica y racional. Clases especials de repàs, reforma de lletra y preparació pera la 2.ª ensenyansa.

S'admeten recomenats y externs

Notes setmanals

Quan s'acabarà?

Quan s'ha d'acabar, quan, aquest tan llarg com tristíssim període del terror a Barcelona?

No és la ciutat compta solzament la que plora la sang humana vessada y 'ls incalculables perjudicis que li ocasiona el terrorisme en acció. Es tota Catalunya en pé, que a l'explotar una d'aquelles terribles màquines, retruny en son cor el tró produit, y al sentirse ferida en alguns dels seus fills, unes llàgrimes filles del cor brollen dels seus ulls pera aconsolar a les víctimes de l'odi, als innocents que la casualitat ha fet que paguessin ab llurs vides els propòsits criminals d'uns sers que dubtós es calificarlos d'humans.

Les dues bombes esclatades el darrer diñhans, han ocasionat un mort y varis ferits. Catalunya, segons se veu, está condemnada a vestir continuament de doll!

Y davant aquests crims, davant la pèrdua de conciudadans y desmembració de poblacions, encara hi ha qui s'oposa a la organizació d'una policia particular, creada exclusivament pera garantir la vida dels ciudadans, veient que la que tenim no serveix pera aquests casos! Que per ventura no val res la vida de un ciudadà o la d'un poble?...

Y apropòsit de lo de les bombes, retallém del setmanari barceloni *Metralla* les següents ratlles, escrites avans de ocorrer les últimes explosions:

«En *El Poble Català* hi hem llegit que en un banquet al que hi assistien els consuls de diversos Estats, l'arcalde de Barcelona se planyé de que certs diaris de fora de la Península, fassin campanya contra Barcelona, calificantla de ciutat del terror, de les bombes etc. etc.

Y acaba el colega:

«Precisant la conversa, se va parlar de les cartes que contra Barcelona publica un importantíssim diari estranger, les quals cartes son fetxales a Barcelona.

«Contestació del consul del país de dit diari: que está profundament molestat per la publicació de tals cartes; que ha volgut averiguar qui era l'autor; que ha sabut que a hui: estant fetxades a Barcelona, no sortien d'aquí, sino de Madrid.»

A la càtedra de Lògica ensenyen a treure deduccions en la següent forma:

«S'ha fet una cosa».

«¿A qui convenia aquesta cosa? Doncs aquest l'ha fet.»

Resumim: Se fa una campanya contra Barcelona. Les campanyes s'han de justifi-

ficar. Pera poguer dir que Barcelona es la ciutat del terror, primer s'ha de crear el terror. Doncs aquell a qui li convé fer la campanya, pot molt bé ser el que crea el terror a Barcelona.

Oferim aquestes deduccions al jutge encarregat del sumari de les causes de les bombes.»

Convé veure prompte la llúm en aquest tan complicat y greu assumpte del terrorisme. D'aquesta manera no hi podem seguir mes.

Del Mestre

Lecciones de controversia federalista

IX

Se alarman nuestros liberales al creer posible que la idea federal prevalezca. La presentan como la calamidad de las calamidades, como la utopia de las utopias, como el mayor peligro para la existencia de la Patria. Ciegos, no ven que la Nación que acaba de vencerlos es una República federalmente constituida, una República compuesta de 45 Estados, cada uno de los cuales tiene su Constitución, sus leyes, su Gobierno, sus Cámaras, su Hacienda, sus milicias, y algunos hasta sus buques de guerra.

Veán ahora si hay en el mundo Nación que tenga más asegurado el orden, mejor garantida la libertad, más desarrollada la agricultura, las artes y el comercio, mayor unidad de acción, más medios de ofensa y de defensa. En menos de cuatro meses nos ha destruido dos escuadras y se ha apoderado de Cuba, de Puerto Rico, de la capital de las Filipinas. Al año exporta por más de mil millones de duros. En sólo un siglo ha elevado su población de tres a 70 millones de almas. No tiene límites para las manifestaciones del pensamiento. Respetá todas las religiones y no paga ninguna. Deja que cada iglesia tenga allí sus templos y adore sus ídolos.

Está unitariamente constituida España, y decae hasta el punto de que se la llegue a mirar como una Nación moribunda. Están sin vida propia las regiones, y no pueden ni dar a sus facultades libre vuelo ni abrirse nuevas fuentes de riqueza. Viven todas vida misera, puestas a merced de un Estado sin ideal alguno, bajo en sus miras, torpe en sus procedimientos, corruptor y corrompido, pobre, y por añadidura pródigo de lo que la Nación pone en sus manos. No sale aquí la agricultura de su secular rutina; no se difunde aquí la industria, hoy aún encerrada en corto número de regiones. La población apenas crece el comercio sufre bruscas oscilaciones, el oro no circula ya hace muchos años por lugar alguno del Reino. De la libertad no hablemos; está reducida a una simple tolerancia. Con cualquier pretexto se abrogan los Gobiernos la dictadura. Ni respetan nunca la libertad del pueblo ni tienen en nada las Cortes. La libertad religiosa es un mito; los cultos disidentes no pueden levantar templos; la

Iglesia católica está, en cambio, al nivel de las más altas instituciones.

Se vuelve los ojos en el año 1873. No hubo aquí entonces una República federal, sino una República sujeta a la Constitución monárquica de 1869. No puede servir de ejemplo. Vino a deshora cuando la federación era aún más un sentimiento que una idea, cuando llevábamos años de conmociones populares, cuando ardía la guerra civil en las montañas del Norte de la Península y en los campos de Cuba. De corta duración y de agitada vida, nada pudo hacer por el establecimiento y la consolidación de su sistema.

Los tiempos son otros. La idea federal se ha difuido. Con denominaciones diversas ha ganado muchos y muy preciaros entendimientos. No vive ya encerrada en un partido; se ha derramado por toda la Nación, y son innumerables las gentes que, sin saberlo, la profesan.

Tantas son, que hasta los carlistas la han tomado por bandera. Como la federal Alemania, aseguran que su rey y señor quiere constituir el Reino.

Nada tiene de extraño. De consuno

reclaman aquí la tradición y la razón que se la realice. Somos una Nación heterogénea, constituida en gran parte por pueblos que fueron un día naciones, hablan aún idiomas diversos, se rigen por distintas leyes, observan diferentes costumbres y distan de tener la misma aptitud ni de perseguir los mismos fines.

Es pueril eso de decir en son de censura que de Proudhon tomamos el sistema federativo, Proudhon, ¿lo había inventado? Federaciones hubo en la antigua Grecia, federaciones entre los sánscritos y los etruscos, federaciones en la Europa de la Edad Media. Más de seis siglos contaba de existencia la de Suiza, y más de cincuenta años la de los Estados Unidos cuando en Francia y en España se empezó a explanar los principios que hoy sostenemos.

Hablamos con referencia al presente siglo. Mucho antes había encarecido Montesquieu el sistema federal en su *Espíritu de las leyes*, causa tal vez de que a la federación se inclinaron más tarde los girondinos.

F. PÍ Y MARGALL.

CONMEMORACIÓ de l'onze de Febrer

L'apat

Los federales tarragonins decidiren commemorar enguany la data de l'onze de Febrer de 1873, ab un ápat y ab una vetllada política. A l'efecte, el penúltim dissabte al vespre, un bon nombre de correligionaris se reuniren en la Fonda Nacional, aont se'ls hi serví un modest sopar, regnant, entre'ls concorrents, una molt franca alegría. Entre'ls comensals s'hi trobaven els diputats republicans per aquesta circumscripció En Juliá Nougues y En Ramón Mayner.

Acabat l'apat, del que quedaren tots molt satisfets, se dirigiren al Centre Federal, ont devía celebrarse la vetllada anunciada.

La vetllada

El públic que concorregué a la festa política, no fou pas escàs, puig la espaiosa sala d'actes del Centre se vegé gairabé plena de gom a gom de correligionaris y d'algunes senyores, poques per xó.

Comensá l'acte a les déu, ocupant la presidencia'l president del Comité Federal En Carles Masdeu, qui explica el objecte de la vetllada, que no es altre que commemorar la data de la proclamació de la República a Espanya en el any 1873.

Nostre distingit colaborador en Ramón de P. Martorell enviá el següent telegrama:

«San Feliu Llobregat-10-17.

Os felicita, adhiere y abraza fiesta Republicana autonomista.—*Martorell Font.*»

Els ciudadans En Ramón Pié y En J. Jové, llegeixen dos treballs propis alusius a l'acte, que foren rebuts ab molts aplaudiments pel públic.

Se concedeix la paraula al nostre company En A. Ribas Llagostera, qui creu que sols per haverse implantat la República devém els republicans recordar ab goig la data de l'onze de Febrer. Posa de manifest les ventatges de la República a la Monarquia. D'entre les moltes coses dignes de mencionarse que varen ferse en temps de la República, recorda l'abolició de l'esclavitut a Puerto-Rico. Compara'ls temps en que a l'Espanya no se li ponía'l sol ab avui, y diu que la República va conservar el territori que tenia la nació. Acaba desijant un nou 11 de Febrer.

El nostre company En R. Homedes Mundo usa de la paraula. Diu que la República de l'any 73 no signé gloriosa; fou solzament una prova, per haverse implantat sense fonaments sólids, com ho demostra'l que entre alguns Gabinetes que la formaren, hi figuressin ministres de la Monarquia. Sols fent primer forsa republicans, lograrém implantar una bona República. Seguim y escampém les doctrines del Mestre y gaudirém de la llibertat, pero no com la dels governs

actuals, que en lloc de donarnos, ens posen un dogal al coll.

Nostre correligionari En T. Llebaria, fa us breument de la paraula pera recomenar que tots els republicans recordem l'11 de Febrer, pero pera implantar una República verdadera y duradera, cumplint tots honradament.

Se li concedeix la paraula al nostre company En J. Brú Ferrer, qui comensa dient: En d'Azeglio, un pensador italià, ho digué: «Quan en una Nació tots creuen que una cosa es justa y la volen, la cosa es feta». Aixís Espanya entera cregué justa y volgué la República, y la República fou en Espanya». Causa tristesa'l celebrar fets com el qu'ara celebrém; entre nosaltres, lo dir sempre'l mateix resulta pesat, pero ab tot, creu convenient repetirho per lo mateix que'ls capellans diuen cada dia la missa, aixó es, perque sempre hi va gent nova. Acaba'l nostre company desitjant un'altra República, fero federal y democrática.

El regidor federal En Josep Nin, diu qu'hem d'estar disposats a sacrificarnos pera conquerir un'altra República que seria millor, més democrática que l'anterior. Demostrea'l seu entusiasme republicà y acaba'l nostre correligionari aconsellant a tots que procurém convencer an els que no son encare republicans.

El diputat a Corts republicà En Ramón Mayner fa us de la paraula. Agraeix a la presidencia haverlo convidat pera aquesta vetllada, puig diu que experimenta una gran satisfacció sempre que vé a saludar als federals tarragonins. Dedicar un record a la República del 73 que avui commemorém, y demostra'l seu amor per la República. De tots els monarques que hi ha hagut a Espanya, l'únic que m'ha sigut simpàtic, diu, es Carles III perque va treure als jesuïtes de la península Ibérica. Recordar an En Guíllém Tell, el lliberador de Suïssa y'l compara ab En Pí y Margall, dient que si avui el Mestre fos viu no trigariem a tenir la República, que seria millor que l'anterior.

En Julià Nougués, diputat federal per aquesta circumscripció, dirigeix la paraula al públic. Saluda als concorrents a l'acte. Aprofita aquesta ocasió pera donar compte de les seves gestions com a diputat. Relata la seva intervenció en l'actual assumpte dels consums y desprecia la véu dels nostres enemics pera combatrens. Parla de la Solidaritat dient qu'es el conjunt de representants veritat del poble pera defensar a Catalunya. S'ocupa del projecte d'Administració local y diu que la Llei municipal que tenim, sense reials ordres es bona. Combatirém, no hi ha dubte, aquest projecte, y si arriba a esser Llei, ab no complirla estém llestos.

Molts prediquen revolució pera explotar al poble; nosaltres deixarém ben definit el credo del partit. Declara que per mes que's digui solidari, els clericals tarragonins no li privaran que' fassi la contra a les coses clericals, com es una d'elles la Llei de les Ordes religioses, que combatirà enérgicament, puig la creu de mes importancia encara que la d'Administració local. També considera de molta importancia la Llei de represió dels anarquistes, a la que diu vol ferli una ferma oposició.

Parla de l'onze de Febrer que avui commemorém y enalteix la República. Moltes de les coses d'avui son encara dels homes de la República. L'autonomia's va infiltrant en totes les consciències; el sentit autonomista domina talment en tot Espanya, que pocs son ja'ls que la neguen, de lo que's dedueix que si implantém novament la República,

aquesta será autonomista, será federal, y molt millor a l'anterior.

S'ocupa ab llargues parrafades de la aventura del Marroc, quin assumpte es mes greu de lo que sembla. Fa recalcar la feina que tenim a Espanya y diu que es lo qu'hem d'anar a fer fora si a casa no'ns sabem arregar.

Acaba'l diputat federal recomenat als correligionaris no oblidin les idees que ab orgull ostentém.

El president En Carles Masdeu fa un resum breu de quant s'ha parlat y fa present el seu desitg de que sigui aquest l'últim acte commemoratiu de aquella República, per haverne implantat una de nova en 1909.

Anuncia que'l próxim 8 de Mars, la Joventut Federal reanudarà la série de conferències que dona en el Centre, corrent a càrrec de nostre company En J. Brú Ferrer la d'aquell dia. Y's dona per acabat l'acte.

El públic queda molt satisfet de la vetllada, y aplaudeix ab entusiasme a tots els correligionaris que hi varen pendre part. No cal dir ab quin gust nosaltres els felicitem a tots ells.

Ensenyant la orella

Quisquens elements del comerç tarragoní pertanyents a la disolta «Associació catalanista de Tarragona y sa comarca» que encar que avui pertanyen potser tots a la novella «Unió Democrática nacionalista» continúen essent tan reaccionaris com avans y tenen tan de demòcrates com yo de bisbe, se remouen aquestos dies per reclutar noms y quartos ab que donar un àpat al distingit amic nostre y diputat per Gandesa En Joan Caballé y Goyeneche, no tan per l'afecte que aquest els ha inspirat ab lo debat sobre consums, com per ferir l'amor propi d'altre digníssim diputat per aquesta circumscripció En Julià Nougués, y a dit objecte, d'una manera oficiosa, ho ha'n fet públic en la premsa.

Vegin nostres lectors la mostra en les dos gazetilles, del *Diario de Tarragona* la primera y de *La Cruz* l'altre, que publicliquem a continuació:

«Varios comerciantes tratan de dar un banquete al diputado Sr. Caballé para significarle su agradecimiento por la interpelación hecha en el Congreso sobre la cuestión de los tránsitos de consumos y sus gestiones en este asunto cerca del señor ministro de Hacienda.

La idea ha sido bien acogida.»

«Por sus valiosas gestiones en pro de los intereses de Tarragona en el importante asunto de los tránsitos de consumos, se trata por diversos elementos de esta ciudad de obsequiar con un banquete cuando regrese de la Corte, al diputado a Cortes por Gandesa, nuestro paisano D. Juan Caballé y Goyeneche.

La idea ha sido bien acogida, pues todo el mundo reconoce que el Sr. Caballé trabajó con grandísimo celo la cuestión de los consumos, no escaseando medio alguno que pudiera resultar encaminado a una solución que satisficiera los intereses de esta ciudad.»

Sense volguer restar mérit al senyor Caballé, tots sabem que l'única gestió practica realizada pera solucionar l'assumpte dels tránsits, fou la verificada pel senyor Nougués qui recabá del representant de l'arrendatari la promesa de que tornessin les coses al ser y estat que tenien avans del primer de Janer, cosa que'l Sr. Martínez acceptá devant del senyor Comas que acompanyava al senyor Nougués.

Are be, si els *varios comerciantes* no tinguessin altre fi al donar l'àpat al senyor Caballé, que agrairli les seves gestions sembla lògic y natural que'l fessin extensiu també al diputat republicà

federal, pero com que aquest *no'ls hi entra* obliden la part importantíssima que haigut tiugut aquest en la solució del conflicte y's freguen les mans ab rialleta irónica.

Sort que nosaltres coneixém de sobres, al digníssim diputat per Gandesa senyor Caballé Goyeneche y no creiem ni podem creure que's presti a fer el joc de quatre desagrats, mes mancats d'enténim que de supervia.

Hasta el fin nadie es dichoso diuen a Castella.

Pro cultural

Al altruista pedagog En Ramón de P. Martorell-Font.

Aimant fervent de les idees que propaga aquest setmanari, y entusiasta al ensem de tot ideal que vetlli, lluiti y s'esforci per la cultura, me sento obligat a dirigir curtes paraules al il·lustrat articulista a qui tinc l'honra de dedicar tan sencill treball, desitjant, que de re-top serveixi pels altres correligionaris que senten com cal, el desitj del perfeccionament humà.

Dos articles de «Sava cultural» publicats en aquest periòdic m'han omplert de satisfacció, perque hi trovo veritats magníficament exposades, necessitats oportunitat descobertes y pensaments que coincideixen exactament ab alguns que venen practicantse a nostra ciutat.

Perque estimo la cultura y la crec imprescindible, voldria que els dos esmentats articles y d'altres que l'autorizada ploma del conegut educador de Sant Fel·li de Llobregat ens farà conèixer, fossin repetidament llegits, compenetrantse bé de llur contingut y allunyant el pensament vers la realització y el moment fecond aont l'ignorancia quedí exterminada.

Tots hi venim obligats a l'extermini de tal plaga; pero d'una manera mes directa encare, els que ostentém els ideals federals. Si desde temps antic haguessim ajuntat nostre esforç cultural, sens dubte, avui fruiríem mes cantitat de llibertat, menys de *llibertinatge*; no costaria tant sacrifici fer entendre la bondat de nostres idees a molts indiferents y a molts analfabets y el temps en discussions de rastrear personalisme dintre alguns centres, serien moments hermosos que'ns anirien apropant a la desitjada victoria.

No son els projectils ni les flames de un foc destructor els elements qu'han de fer forta nostra terra. Al ignorant y al analfabet els encisa mes la resplandor d'un munt de palla encesa, que l'atildada ensenyansa, jorn a jorn propagada. Aimant el foc, d'idèntic modo que'ls infants com ells, y ab idèntica condició, s'esporugueixen a la vista del sencill focfollet.

Per aixó trovo tant acertat el pensament d'educació indirecta als pares y aixís ho practica constantment una institució aquí establerta; més, aquells que venen aludits per llur falta d'instrucció, sempre serán un lastre feixuc qu'inutilitzarà moltes iniciatives.

Si cridém a les masses per conreuar entre elles l'educativa llevor, no's dona tanta pressa com si se les crida per fins d'una altra especie. Cal prepararla, doncs y ferla penetrar paulatinament pel camí progressiu, cal, com diu molt be el senyor Martorell «prepararloski un plat d'educació menjívola y apetitosa».

Aquesta tasca té comensada la «Fundació Horaciana d'ensenyansa» y per sentirshi tan identificat el modest autor d'aquestes ratlles, es complau en fer públic son desitj y sa coral enhorabona

al mestre que sab sortir de l'enervadora monotonia imperant y extén arreu sa docta paraula pera fer fruit a la generació futura, als homes de demà, temps més espléndits, mes venturosos.

Y perque tinc un escullit concepte del mestre, del educador, de lo que sol esser generalment en nostra Iberia y de lo que deuria esser, comparteixo els entusiasmes polítics ab els culturals barrejanthi ma profana insuficiencia, empro desvetllantme més y més pel triomf de mon ideal federatiu al ensem de cooperar en l'enlairament d'aquella *sava cultural* que'm dona lloc a les presents lletres.

Els homes qu'integrém la «Fundació Horaciana» (alguns prou coneguts per cert,) senten també com el Sr. Martorell-Font l'entusiasme per l'obra educativa y aquest, l'exteriorisen ab conferències, vetllades y festes escolars, aont s'hi acoblen alumnes, pares y mestres y aont s'infilitra imperceptiblement la savor que nosaltres propaguém, dins els tendres cors de nostra infantesa y fins dins els ja durs, dels pares o tutors.

Perque palpablement noto, observo cotidianament l'extensió que va prenent aquesta *Sava cultural* per quina jo he posat també, mon petit granet de sorra, em sento encorajiat a renovar les forces. Consola molt y fortifica l'esprit quan se sab que hi ha qui respón, quan se trova caliu, quan per distins viarans caminen els propagadors del progrés per arribar al cim y s'hi troven agermanats y's lliguen més y més els llassos de l'entusiasme y la fé per la propia obra.

Nostra terra catalana tan generosa y feconda, no pot esser coberta pel nuvol negre denunciador d'amagada tempesta. L'espirit lliure y franc de nostres tres germans farà que's fonguin en el gresol mes pur, les idees redemptores que s'inspiren en el mellorament social, la virtut y la bondat. D'aquella fosa, ne sorgirà una llegió d'altruistes y abnegats que com el ciutadà Martorell-Font, honrarán a sa mare terra, y cooperarán al creixement de la mateixa y a la felicitat de llurs fills. Recordém al Mestre del federalisme y repassém llur honrada historia: ¿era sols un gran polític? ¿es preocupava única y exclusivament del partit?

Tots sabeu quin privilegiat talent posseïa y ab la fé que laborava per les idees, per la literatura, per les arts, per tot, en fi, quant significués progrés, vida, bellesa, veritat.

No n'hi ha prou de dirse federal; estimats correligionaris. Venim obligats a perfeccionarnos, a recullir ensenyances y germinarne arreu; d'idèntic modo que nego el títol de bon *catolic* al que no assisteix a missa y passa per alt els preceptes de llur iglesia, negaré també el sublim títol de demòcrata-federal, al home que sols milita al partit per lluita electoral, de sobre taula o cassinet, sens ajuntar aquell esforç imprescindible que el Mestre ens ensenyava y que comensa virtualment dins la llar, prop la familia, y acaba a la societat. L'hipocresia dins nostre camp no hi pot creixer; per aixó ab rudesia de paraula, pero ab lo mes franc anhel prego als meus correligionaris, tot el possible sacrifici per les idees y per la cultura. Si obriu escolles, tanqueu presiris. Si envieu vostres fills a l'escola-pia o jesuítica, no més tindreu dret a esperarne descengany, buidor, degenerats.

CARLES COSTAS ALVAREZ.

Barcelona 14 de Febrer de 1908.

Un cas

(Ha mort en el Castell de Pilats En Pau Güell condemnat per un Consell de Guerra a pena de mort per haver sigut el jefe d'una partida carlista aixecada als voltants de Vall. Per referir-se an ell transcribim a continuació el següent article del nostre company Redón escritex pressament para la revista literaria *El Rossinyol* que fa poc temps ha comensat a publicarse a Reus.)

«No sé si *El Rossinyol* qu'aneu a publicar, se dedicarà única y exclusivament a refilar, a cantar a les ninetes dels ulls blaus, a la lluna, a la pruna.... Respectuós ab el parer d'altri, també se m'ha de tolerar que digui que'l fer aquesta feina en les circumstancies actuals en que tanta miseria fisiológica, intelectual y moral (Fam, Ignorancia, Maldat, ens rodeja, es senzillament un delict de lesa humanitat.

L'art per l'art es molt bonic, pero per dies d'universal ventura; agermanar l'art ab l'idea, ab la Bondat y ab la Cultura, aquesta crec que es la verdadera tasca que correspón en els presents moments a tot Poeta, Artista o Pensador.

¿Aont no s veuen en la vida de cada dia coses, unes pugentes, altres encisadores, qu'ens arriben al fons del cor y que per reproduirles y ferles públiques se necessita tota la sentimentalitat, tota la inspiració, tota la gamma o pentagrama d'un bonic rossinyol?

Voléu que vos en expliqui una de aquestes coses?

Fa pocs dies vaig anar al castell de Pilats per, en justa correspondencia, visitar als carlins qu'están allí empresonats. Un d'ells está greument malalt, y per saludarlo vaig anar a l'enfermeria. Dites les paraules de condol, d'ofertiments y d'afalagadores esperances, els meus ulls se dirigiren a un extrém de la sala ont una feixuga cadena incrustada en la paret amarrava el tornell d'una sombra y que mirantmela bé era un ser humá. Instintivament la meua atenció se despreguá del malalt para dirigirla an aquella desferra humana, que, per tot passeig, sols podia donar dos o tres passos.

—¿Qui es aquest home?—vaig preguntar an el malalt.

—Es de Córdoba. La primera nit de sa arribada a Tarragona va beure unes copes de més; y a revoltare contra els serenos, rompéntloshi *chuzos* y fanals. Regonegut pels metges, aquests van declarar que tenia les facultats mentals perturbades y que, per lo tant, era irresponsable. Fundamentantho en aquest dictámen, va acordarse'l seu traslado a un manicomi de Córdoba, corrent els gastos de dit traslado y estancia, a càrrec d'aquella Diputació provincial, a la que li correspón enviar dos *loqueros* per acompanyarlo fins allí. No ho ha fet encare, malgrat el gran nombre d'oficis y comunicacions del Governador, del president de la nostra Diputació y de l'Arcaide. Aquella Diputació se comprén se trova en estat económic parescut a la d'aquí y fa'l sórt. Mentrestant l'irresponsable, continúa en aquesta presó, y pera evitar algún disgust, donat el dictámen dels metges, el Quefe'l té en aquesta sala de nit y de dia amarrat en blanca. En aquesta situació ja fa que se hi está més d'un any y mitg. Els seus fills, sense'l seu amparo, capten pels carrers.

En efecte, en Francisco Gimenez Gomez, qu'axis se diu, tot lo referit va confirmarmho.

Y allí s'está. Passarán mesos y anys y encare s'hi estarà fins que la mort el deslliuri. (1)

(1) Per fi ha sigut darrerament traslladat al Manicomí de Reus. (N. de l'A.)

Per molt sorprenent que sigui aquest cas, no es l'únic. En el presili, hi han presos que ja fa anys que hi son. y's troven en cassos semblants.

Un vellet de més de 70 anys ha complert ab excés el nombre d'anys de reclusió que com a máxim la Llei senyala. Sense familia, sense amics, sense influencia, pobre d'esperit y de cabals, allí en el pati el vaig veure, sense veu ni força. A vegades l'indignació li puja a la gola y, irat, vol inútilment aixecar a l'aire el bastó en que per caminar ha d'apoiarse.

Aviat la mort el deslliurará. El cas de l'irresponsable del castell de Pilats, l'altre del presili y tants y tants més que representen tremendes injusticies, ¿no s podrien relatar tot fent bona literatura, tot fent art exquisit?... ¿No fora aixó millor que refilar per cantar a les ninetes dels ulls blaus, a la lluna y a la pruna?...

P. REDÓN.

Tarragona, Desembre de 1907.

Moviment federal

Passada la present temporada de Carnaval la Junta d'Acció Política de nostra «Joventut Federal» tornarà a reanudar la serie de conferencias polítiques-socials, en el seu hostatje social.

També sabem que tracta de organisar una llarga serie de mitings y conferencias en els pobles d'aquesta comarca.

Rebin nostra enhorabona y no's desanimin els seus iniciadors.

**

La Junta Directiva del Centre Republicá Federalista de Vilanova y Geltrú ha quedat constituída en la forma següent:

President, En Miquel Ferrer Parera; *Vicepresident*, En Josep Serra Fabregat; *Tresorer*, En Joan Maciá Llussá; *Secretaris*, En Emili Gil Rignal y En Joan Andreu Bertrán; *Bibliotecari*, En Josep Alemany Tarragó; *Vocals*, En Francesc Rovira Canas, En Florenci Nolla Torner y En Manel Pastor Rosés.

Plecs y esquinsades

Diu *La Cruz*:

«Con destino a los damnificados de Miravet, Benisanet, Ganlosa, Ginestar, Mora la Nueva, Tivisa, Mora de Ebro, Pobla de Masaluca y Vinebre, ha facturado la Junta provincial de socorros 3.000 kilos de arroz, 2.600 de alubias y 840 de bacalao, dando cou estos envios término a su misión.

El remanente que quede, que será poco, será distribuido entre las Hermanas Oblatas y Hermanitas de los pobres.»

No podem sopusar que el paragraf final se'l haigé inventat *La Cruz*, y si aixis no es té facultats la Junta provincial de socors para distribuir els fondos, que foren arreglats única y exclusivament pels damnificats per les inundacions, entre les persones o entitats que cregui convenient?

Salvo mejor parecer, nosaltres creiem que no, y que tot lo recaudat, sigui poc sigui molt, es dels inundats y s deu an aquells.

Si s vol afavorir a les *Hermanas Oblatas* y a les dels pobres que s obri una nova suscripció o capta y tot lo que s faci será d'elles.

Recordi la esmentada Junta aqueslles paraules de Crist: «A Deu lo que es de Deu y al César lo que es del César.»

En Roderic Soriano anirá en breu a Mula, districte den La Cierva, a donar un mitin en contra d'aquest, puig segons sembla els amics del ministre de la Gobernació

no están prou conformes ab el seu representant en Corts.

Pobre den La Cierva! No mes li faltava aixó, que'ls de Mula li comensin a tirar cosses!

La suspensió de les garanties a les provincies de Barcelona y Girona l'han vista ab disgust tots els catalans, menys l'avi *Brusi* de Barcelona, per conservar, com a bon conservador, alló de «no hi ha regla sense excepció». Ell ha estat potser l'únic que ha declarat que'l Govern ha fet perfectament en pendre la mica de llibertat que tenien aquelles dues provincies y fins se va enfadar perque no's va fer recalcar el seu cas excepcional.

Pobre *Diario de Barcelona*! La llei de la Naturalesa l'obliga a parlar, als seus cent y pico d'anys, tal com deu ferho. Els vells se tornen criatures, evidentment.

Solts y noves

Animadíssims se vegren els salóns del «Centre Federal», ab ocasió de celebrarse el quart ball de Carnestoltes el diumenge prop-passat. El saló plé de gom a gom de xamosas noies y una unió de parelles que dansaren fines la matinada son prova plena de lo lluida que resultá la vetlla.

S'están fent grans preparatius pels balls dels *Fadrins y Casals*, y que a jutjar pel entusiasme que regna, serán dels que fan época. Els dels *Casals* se farà'l proper dissabte. Ja'n parlarém.

Ab motiu de la mort del Dr. Francesc Pi y Sunyer els federals tarragonins enviaren a la seva viuda el següent telefonema:

«Comité, Centre y Joventut federal vos envien la expresió de son sentiment per perdua del gran republic y espós vostre.

Masdeu-Guinovart-Brú.»

En contestació d'aquest s'ha rebut la següent carta:

«Srs. Masdeu, Guinovart, Brú.

Tarragona.

Molt senyors meus: En nom de la meua familia y en el propi els hi testimonio nostre agrahiment per lo telefonema de condol que'ns enviaren, quan tingué lloc la mort del meu malograt pare.

Jo els hi prego, que fassin extensiva a el Comité, Centre y Joventut federals el testimoni de nostra gratitut.

Queda de Vs. afm. s. s. q. s. m. b.,

Josep M.ª Pi y Suñer.

Barcelona 16 de Febrer de 1908.»

Nunca la paz es completa. La omnipotent companyia del Nort ha tornat a fer de les seves. Aquesta setmana sols hi ha que sumar a la llista un descarrilament prop de la estació de Vilaseca y un carro esbotzat en el pas nivell de nostra ciutat.

Y puede el baile continuar. Vritat senyora Companyia de la Mort?

En contestació al solt que publicarem dies endarrera, el digníssim Administrador principal de correus En Lluís M.ª Jorro ha tingut la amabilitat de remetrens atenta carta que reproduim ab gust per creurela d'interés general pel comerç de aquesta plassa:

«Tarragona 20 Febrero 1908.

Sr. Dr. de LA SENYERA FEDERAL.

Muy estimado Señor:

He ordenado con mucho gusto a los tres oficiales que sirven la linea de Reus, pongan en sitio visible del coche que les sea destinado un rótulo con la indicación «Correo» según interesa en su suelto del último número de su ilustrado semanario.

Si los ambulantes tuvieran designado un coche fijo ó un departamento independiente y seguro, hubiera hecho que constantemente llevara la citada indicación, pero como de ordinario suele ser un departamento de 3.ª ó de 2.ª en comunicación con los demás del coche, resultaria que la correspondencia depositada antes de la llegada de los Ambulantes careceria de la necesaria seguridad, estando por el contrario a merced del que la quisiera.

Como en la estación hay un buzón que sacan los empleados, creo que con éste y con la indicación que se pone en el coche, quedarán satisfechas en gran parte las justas aspiraciones que el repetido suelto refleja.

Así lo espera su afmo. y atento seguro servidor q. b. s. m., *Luis M.ª Jorro.*»

Doném les mes expresives mercès al digno funcionari Sr. Jorro en nom propi y en el del comerç tarragoní.

La premsa ens ha trasmés una nova dolorosa.

En Ricard Nouvilas Aldaz, fill del malograt ministre de la Guerra de la República espanyola, ha mort.

El finat que's separá del exercit com a protesta contra les persecucions de que fou víctima son pare al adveniment dels Borbons, encar que més tard reingressá en l'exercit no ha lograt arribar a general com molts altres companys seus y ha mort de tinent coronel, tal y com el coneguerem al regiment de Luchana del qui avui es digníssim coronel altre militar molt pundonorós, En Adalbert de Eguia.

A la distinguida familia del difunt y al seu entranyable amic Sr. Rubaudonadeu enviém nostre sentit pesám.

A les tres y mitja d'aquesta tarde, se reuniran en el despatx del nostre company En Pere Redón (Plassa Olózaga, 10, entresol), els senyors subvencionadors de l'Escola Llaica d'aquesta ciutat.

Per manca d'espai deixarem de publicar, la setmana passada, l'extracte que, de la Conferencia donada per nostre bon amic En A. Rovira Virgili en la Unió Democrática Nacionalista, havia fet un de nostres companys de redacció.

Com que avui ja tothom n'está enterat creiem que seria extemporani sortir ab la ressenya d'un acte celebrat fa quinze dies, y sols ens limitarem a dir que l'acte se vegé molt concorregut y nostre amic molt felicitat per lo elocuent que estigué al desenrotllar el seu tema.

La setmana entrant publicarem un altre article de *Sava cultural* de nostre correligionari En Ramon de P. Martorell.

Com de costum avui a dos quarts de sis de la tarde, se ballarán sardanes en el Atenéu de Tarragona.

Ja es inútil dir se veurá tant concorregut com les passades.

Pera'l diumenge vinent s'están ultimant tots els detalls pera'l grandíós ball de disfresses de nens en el qual únicament se ballarán sardanes.

El Sr. En Manel T. Cuchi, president de la Comissió provincial de «La Cruz Roja» ens ha remés una carta circuiar de la expressada associació encaminada a fomentar el nombre de associats y el recursos pecuniaris.

Sentim que la manca d'espai ens empedeixi publicarla y doném al Sr. Cuchi mil mercès per la seva atenció.

CLÍNICA Y CONSULTORI

PERA LES ENFERMETATS DE LA DONA
Vies urinaries, Cirujia operatoria, parts, electroterapia y analisis micro-químic d'orina y productes patológics

BAIX LA DIRECCIÓ DEL

Doctor Rabadá

Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Doctor Fargas y Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta: De 10 a 12 y de 5 a 7.—*Pera obrers, de 7 y mitja a 8 y mitja nit.—Pera'ls pobres, franca, los dilluns, dimecres y dissaptes de 12 y mitja a 1 y mitja.*

Rambla Castelar, 31, principal

GRAN CRIADERO DE CEPS AMERICANS

— DE —
BRÚ Y PEREZ (S. en C.)

Ceps robustos, de grans arrels y primera calitat.

Preus molt económics.
Carretera de Castelló (Quatre carreteres, TARRAGONA.

Tipografia Tarraconense, Méndez Núñez, 5

L'oido als sords

Sorolls y derrames de les orelles.—L' acció de l' AUDIPHONE invisible. Innombrables cures.

El descobriment de l' AUDIPHONE invisible pera la curació de la sordera, dels sorolls y remors de les orelles, que a Fransa y a l'extranger ha causat la mes gran emoció, el periódic *La Médecine des Sens* la descriu magistralment y la nova edició ilustrada que acaba de sortir, deu posseir-la tothom.

Dels importants articles publicats per aquell periódic, sobressurt especialment: «Estudi erudit dels sentits de l' oïdo y ls seus orgues».

L' origen y l' exposició de l' AUDIPHONE INVISIBLE; modo de funcionar y son empleu; acció curativa en les afeccions de l' oïdo.

COM S' ESDEVÉ SORD: correlació inevitable entre la gola, el nas y les orelles; *varies causes de la sordera*, etc.

Un estudi científic de l'anatomia fisiològica de l' orella donant l'exacte funcionament de l' orgue auditiu, etc.

D' ont provenen els remors, els rodaments de cap els derrames de les orelles, etc.

En fi: baix el títol de *Tribuna de les cures*, un grapat d' observacions curioses, de explicacions conmoveedores, triades de les mes interessants cures y les mes recents relatives a la sordera, als remors, derrames d' orelles.

Ab el fi de propagar les excelencies de l' AUDIPHONE invisible y del procediment de l' Institut de la Sordera, cada dia

SE REPARTEIX GRATUITAMENT

el periódic *La Médecine des Sens*. Els lectors qu'encare no l' hagin rebut, se'ls prega 'l demanin desseguida al Director de l' Institut de la Sordera, 19, rue de la Pépinière, París. *La Médecine des Sens* sels hi enviarà franc y sense cap gastó.

Con sultes, tots els dies de les 10 a les 12 del mati y de les 3 a les 5 de la tarde.

LINEA REGULAR DE GRANS VAPORS

IBARRA Y COMPANYIA Societat en comandita

SEVILLA

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Aguilles, Almeria, Málaga, Cádiz, Sevilla, Bonanza, Huelva, (admetent càrrega pera Ayamonte y Isla Cristina), Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadea, Gijón, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes, Sant Sebastiá, Bayona y Burdeos.

Servei ràpid eventual pera 'l Nord d' Espanya, ab escala en els ports de

Valencia, Alacant, Málaga, Cádiz, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander y Bilbao.

S' admet càrrega y passatger a preus reduïts.

Sortirà d' aquets port el pròxim dijous el magnífic vapor espanyol

Cabo Espartel

de 2.500 tonelades, capitá Agustí Gaugóiti. Admetent càrrega y passatgers pera 'ls esmentats ports.

Consignatari a Tarragona:

En MARIÁN PERES

CARNICERIA

DE

JOSEP RIBAS

Carn fresca de bou, moltó y anyell.

Se serveixen tota classe d' encàrrecs y provisions.

Cos del Bou, nom. 12.—TARRAGONA

BODEGA VINÍCOLA

DE

DALMAU Y NIN

Especialitat en vins de taula, País y generosos a preus módics. Únic dipòsit a Tarragona dels acreditats vins dels magatzems de Xerez Sanchiz Romate, els quals s' expendran a preus sumament econòmics.

SE SERVEIX A DOMICILI

Teléfono nom. 67.

3, S. Agustí, 3.—Tarragona

GRAN FÀBRICA DE CALSAT

PERA PÀRVULS

DE

CAVALLÉ Y MARQUÈS

CASA FUNDADA EN 1889

Afores de S. Francesc, 94.—TARRAGONA

PALLEJÀ FOTOGRAF

UNIÓ, 18

Casa fundada en 1863

Edifici construït expròfés pera fotografia

Reproduccions, ampliacions, postals, etc. y tota mena de treballs pels procediments moderns mes perfeccionats.

LA JOYA DEL CENTRO

DE

JOSEP RIOLA

22, Rambla de Castelar, 22.—TARRAGONA

Vins de taula, Priorats, Rancís y Generosos.— Oli pur de oliva.— Gran assortit d' ampelles de licors y aguardents de superior qualitat a preus molt econòmics. Xampany desde 3 a 10 pessetes l' ampolla.

SE SERVEIX A DOMICILI

AIGUES Y SALS DE MEDIANA DE ARAGÓN

Aigua mineral-natural purgant.—Preu de la ampolla 1 pesseta. Sals naturals purgantes, depuratives, diuretiques, aperitives, lacsantes, obtingudes per evaporació espontània de l' Aigua de Mediana de Aragón.—Preu del frasc 2 pessetes.

Capseta Ideal La millor purga a l' alcans de tothom.—Cada capseta conté 25 grams de Sals Naturals, Purgantes de Mediana de Aragón; dosis més que suficient pera una purga: Preu 25 cèntims la capseta.

Sals Naturals perfumades al Thymol pera loció y bany. Sulfatades sòdiques, obtingudes per evaporació espontània de l' Aigua de Mediana de Aragón.

Pots de 1/2 kilo, 3'50 pessetes; 1 kilo, 6 pessetes

Barrisils pera 3 bany, 12 ptes.; 5 bany, 15 ptes.; 7 bany, 18 ptes.

Tolietta íntimo de les senyores. Irrigacions vaginales y rentats vulvars ab la solució de les Sals Thymolades, son lo millor remey y més eficaç desinfectant pera prevenir y curar les afeccions de l' aparell genital femení.

CAPSETA SALUS conté 6 paquets pera 6 irrigacions, 1 pesseta. Sals del Pilar pera preparar la més estomacal y econòmica Aigua de Taula. Sens rival en les afeccions del pador, fetge, ronyons y ventrell. Caixa de 10 paquets pera 10 litres d' aigua: 1 pesseta.

Únic dipòsit en aquesta provincia: P. REDON. Plassa d' Olózaga, 10, entressol, TARRAGONA

PASTISSERÍA Y COLMAT SARAH BERNHARTD

DE

LLUIS RIOLA

Gran laboratori de rebosteria y tota classe de pastells pera bodes, bateigs, etc.—Complet, assortit en capsetes especials pera bombons.— Objectes de luxe, xampany y vins y licors del país y de l' extranger.

Sant Agustí, 19.—Tarragona

FÀBRICA DE BRAGUERS

Y DE

Aparells ortopédics (trencats)

Son molts els que venen braguers pero molt pocs els que 'n saben construir. Costa molt col·locar un braguier, pero mes encare saberlo construir, puig avans de col·locarlo es indispensable saberlo construir perque sense la ciencia y practica de construcció mal se pot adquirir la de col·locació.

No us deixeu atraure per aqueixos aplicadors de braguers que desconeixent per complet llur construcció, anuncian la radical curació de les hernies o trencadures.

EL BRAGUER ARTICULADOR-REGULADOR sist. ma Montserrat, es el mes practic y modern pera la retenció o curació de les hernies per cròniques y rebels que siguin.

Grans existencies de braguers petits de goma pera la radical curació de les hernies congénites o de l' infancia y tot lo que 's refereix a Cirugia y Ortopedia.

Casa Montserrat, Unió, 34.—Tarragona